

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

24 mai 2016

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

Președinte – Ghenadie Nicolaev,

Judecătorii – Petru Moraru, Vladimir Timofti, Constantin Alerguș și Nadejda Toma,

a judecat fără citarea părților, recursurile ordinare prin care se solicită casarea sentinței Judecătoriei Șoldănești din 20 august 2013 și a deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 16 noiembrie 2015, declarate de avocatul Vladimir Darii în numele inculpatului și de inculpatul

Caraman Alexandru Ion, născut la 09 ianuarie 1962, originar s. Beregovoi, regiunea Pavlodar, R. Kazahstan și domiciliat s. Cotiujenii Mari, r-nul Șoldănești.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 20.02. – 20.08.2013;

Instanța de apel: 17.09.2013 – 16.11.2015;

Instanța de recurs: 02.02. – 24.05.2016.

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Șoldănești din 20 august 2013, Alexandru Caraman a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 151 alin. (1) Cod penal, la 8 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip închis.

A fost admisă acțiunea civilă, fiind dispusă încasarea din contul inculpatului Alexandru Caraman în beneficiul părții vătămate Alexandru Jovmir suma de 5000 lei, cu titlu de prejudiciu material.

2. Pentru a se pronunța, prima instanță a constatat în fapt, că Alexandru Caraman la 22 mai 2003, aproximativ la ora 22³⁰, aflându-se pe teritoriul școlii nr. 1, reorganizată în liceul teoretic, amplasată pe adresa s. Cotiujenii Mari, r-nul Șoldănești, fiind în stare de ebrietate și în relații ostile cu Alexandru Jovmir, cu scopul de a-i cauza ultimului leziuni corporale grave, intenționat i-a aplicat o lovitură cu un obiect ascuțit tăietor în regiunea organelor de importanță vitală - torace, cauzându-i astfel vătămări corporale grave.

3. Inculpatul Alexandru Caraman, a contestat cu apel sentința, solicitând casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei hotărâri de achitare deoarece nu se consideră vinovat de săvârșirea infracțiunii incriminate.

Consideră cauza penală intentată în privința sa, ca fiind falsificată începând cu actul de punere sub învinuire, or inculpatul practic și fizic la 23 mai 2003 nu avea posibilitate să semneze în actul de învinuire.

În anul 2003 a avut un conflict cu frații Jovmir și A. Gherea în cadrul cărui a fost maltratat și lăsat fără cunoștință în mijlocul satului și pe faptul dat a depus și o plîngere la poliție, dar careva măsuri nu au fost întreprinse, fiind nevoit să plece peste hotarele țării împreună cu familia, a revenit acasă pentru a vinde pământul lăsat ca moștenire, dar a fost dus în eroare, fiindu-i luați banii, despre care fapt a sesizat poliția, dar și aici fără careva rezultat. De asemenea, pe faptul maltratării sale de către frații Jovmir și A. Gherea și încă o persoană necunoscută, a depus cerere și la procuratura generală, indicînd că la fel nu a avut careva rezultate.

Referitor la infracțiunea incriminată în temeiul art. 151 alin. (1) Cod penal, se consideră nevinovat, menționînd, că probele prezentate de către procuror în susținerea învinuirii lui nu sunt veridice, în prima instanță nefiind prezenți martorii cheie și cele declarate în judecată sunt doar din auzite, iar declarațiile martorilor prezenți nu corespund realității. La fel a menționat în apel, că toți participanții la proces s-au folosit de starea familială precară.

De asemenea a menționat că toate declarațiile au fost falsificate, în apelul declarat a atras atenția că nu este de acord cu apărarea sa efectuată de avocatul V. Furdui, a mai indicat că au fost falsificate toate semnăturile martorilor care au fost audiați.

Inculpatu a susținut în apel, că toate cele menționate sura au fost făcute pentru a ascunde adevărații infractori, solicitînd să fie luate toate măsurile legale pentru stabilirea persoanelor care l-au maltratat.

3.1. La 16 octombrie 2013, a depus un apel suplimentar în care, la fel și-a exprimat dezacordul cu sentința, care, în opinia acestuia a fost emisă cu un șir de încălcări procesuale, încălcări ale drepturilor omului consfințite în Constituția R. Moldova.

A solicitat audierea specialistului de la spitalul din or. Florești care, a întocmit actul de expertiză.

La fel, a solicitat audierea martorilor care indică la faptul că anume dînsul a fost maltratat de către partea vătămată A. Jovmir, aceștia fiind: V. Manea, Gr. Silivestru, C. Tolstenco.

De asemenea, a solicitat audierea persoanelor care ar putea confirma că în perioada în care i se incriminează săvîrșirea infracțiunii prevăzute de art. 151 alin. (1) Cod penal, inculpatul se afla peste hotarele R. Moldova, și anume: E. Ceban, V. Ceban, M. Ceban, Gh. Botezatu și M. Buzatu.

A mai solicitat și audierea persoanei pe nume Odagiu care în anul 2003, a lucrat în calitate de inspector de sector în s. Cotiujenii Mari, r-nul Șoldănești, căruia a depus plîngerea în privința celor care l-au maltratat.

A solicitat achitarea sa de sub învinuirea de săvîrșirea infracțiunii prevăzute de art. 151 alin. (1) Cod penal.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 16 noiembrie 2015, au fost respinse ca nefondate apelurile inculpatului, cu menținerea sentinței fără modificări.

La adoptarea soluției date, instanța de apel a statuat că, prima instanță probelor administrate legal de către organul de urmărire penală și verificate în ședința de judecată, cu respectarea prevederilor art. 100 alin. (4) Cod de procedură penală, le-a dat o apreciere justă în sensul art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, utilității, concludenței, veridicității și coroborării

reciproce, stabilind cu certitudine toate aspectele de fapt și de drept, astfel ajungând la concluzia corectă cu privire la condamnarea inculpatului Alexandru Caraman în baza art. 151 alin. (1) Cod penal, la 8 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip închis.

În acest sens, instanța de apel a conchis, că vinovăția inculpatului Alexandru Caraman în baza art. 151 alin. (1) Cod penal, întru-totul s-a confirmat prin: declarațiile părții vătămate A. Jovmir; martorilor V. Isacova, M. Jovmir, I. Jovmir, C. Jovmir; concluzia de expertiză medico-legală din 04 iunie 2003, raport de expertiză medico-legală nr. 40 din 04 iunie 2003.

Astfel, referindu-se la doctrina juridică, instanța de apel a menționat, că obiectul juridic special al infracțiunii incriminate lui A. Caraman îl constituie relațiile sociale cu privire la dreptul persoanei la viață, integritatea corporală ori sănătate, valori la care inculpatul a atentat în privința părții vătămate A. Jovmir, mai mult, prin vătămare corporală se înțelege prejudiciul cauzat sănătății prin dereglarea integrității anatomice a organelor și țesuturilor sau funcțiilor acestora provocate de acțiunea diferiților agenți externi: mecanici, fizici, biologici, psihici, elemente, existența cărora se confirmă prin materialele cauzei administrate în instanța de fond și cercetate suplimentar în instanța de apel.

Latura subiectivă a infracțiunii incriminate lui A. Caraman, se realizează prin vinovăție sub formă de intenție indirectă, ceea ce rezultă din declarațiile părții vătămate A. Jovmir, precum și a martorilor audiați în cadrul cercetării judecătorești.

Reeșind din probele cercetate, instanța de apel a considerat corectă constatarea primei instanțe că acțiunile inculpatului A. Caraman, din cadrul conflictului acestuia cu partea vătămată A. Jovmir și-au produs efectul, astfel ultimului fiindu-i cauzate leziuni corporale grave.

Afirmațiile apelantului referitor la faptul, că de către organul de urmărire penală nu au fost colectate toate probele, inclusiv și cele care îl dezvinovățesc, precum și aceea că toate actele din dosar au fost falsificate, instanța de apel le-a considerat declarative și nefondate, deoarece sunt combătute prin întreg ansamblul probant prezentat de către acuzare pe parcursul procesului, mai mult instanța de apel a apreciat respectivele afirmații drept o încercare a inculpatului de a evita răspunderea penală pentru faptele săvârșite, ori, la materialele cauzei nu este careva plângere a inculpatului adresată organelor competente împotriva actelor ilegale a organului de urmărire penală sau procuratură.

În afară de aceasta, în pofida faptului, că inculpatul A. Caraman nu este de acord cu învinuirea înaintată și actele din dosar, instanța de apel a enunțat, că totuși la (f.d. 145, vol. I), procesul-verbal de prezentare a materialelor urmăririi penale din 14 februarie 2013, este semnat de către ultimul în prezența apărătorului V. Furdui fiind indicat, că „cu materialele cauzei penale au luat cunoștință și careva demersuri nu sunt”, mai mult, inculpatul și apărătorul său V. Furdui au semnat de asemenea și recipisa de primire a copiei rechizitoriului (f.d. 155, vol. I).

Totodată, instanța de apel nu a putut reține poziția inculpatului A. Caraman potrivit căreia acesta a indicat precum că nu este vinovat, solicitând achitarea, ori, vinovăția ultimului a fost pe deplin dovedită prin probele administrate în prima instanță și cercetate suplimentar de către instanța de apel, fiind apreciată poziția inculpatului ca o metodă de apărare.

La fel, cu referire la solicitarea inculpatului de a fi audiați mai mulți martori, din motiv că nu este de acord cu declarațiile acestora, instanța de apel a menționat că a acordat posibilitate apărării să asigure prezența martorilor solicitați, totodată întreprinzând măsuri în vederea audierii martorilor solicitați de inculpat și în acest context, instanța de apel a specificat, că martorii vizați au fost audiați în prima instanță, fiind preîntâmpinați de răspundere penală conform art. 312 Cod penal, ori declarațiile acestor martori nu trezesc dubii în sensul veridicității.

În ce privesc declarațiile martorilor M. Buzatu, Gh. Buzatu în sensul că inculpatul la data săvârșirii infracțiunii nu se afla pe teritoriul țării, instanța de apel le-a apreciat critic, deoarece prima este concubina inculpatului, iar al doilea martor este cumătrul inculpatului, astfel avînd un interes în speță, mai mult, la dosar nu sunt prezentate careva acte confirmative în susținerea poziției date.

La compartimentul individualizării pedepsei, instanța de apel a relevat, că prima instanță a ținut cont de prevederile art. art. 7, 61, 75 Cod penal, și anume de gravitatea infracțiunii săvârșite, motivul acesteia, persoana celui vinovat care anterior a fost condamnat de două ori pentru acte de huliganism și jaf, fiindu-i în ambele cazuri aplicată pedeapsa închisorii, la locul de trai se caracterizează pozitiv.

5. Avocatul Vladimir Darii în numele inculpatului Alexandru Caraman, în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6), 10) Cod de procedură penală, a contestat cu recurs ordinar decizia instanței de apel, solicitînd casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei hotărîri de achitare, deoarece fapta nu a fost săvârșită de inculpat.

În acest context, apărarea a invocat dezacordul cu modalitatea de apreciere a probelor menționînd, că instanța de apel incorect nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, admițînd o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.

Astfel, instanța de apel a menținut greșit soluția primei instanțe de condamnare a lui A. Caraman, punînd la bază declarațiile incerte ale părții vătămate A. Jovmir, precum și a rudelor acestuia (M. Jovmir, I. Jovmir și C. Jovmir), care nu au fost de fapt martori oculari ai infracțiunii săvârșite la 22 mai 2003, încălcînd astfel prevederile art. art. 417 alin. (1) pct. 8), 419 Cod de procedură penală.

La fel, în opinia apărării instanța de apel greșit a făcut trimitere și la depozițiile martorilor E. Ursachi, C. Cernei și V. Isacova, deoarece aceste probe nu confirmă vinovăția lui A. Caraman din motiv, că acești martori doar au confirmat că declarațiile copiilor minori O. Craveț și M. Rusu au fost falsificate, că minorii au fost audiați fără participarea pedagogului și respectiv reprezentantului legal, mai mult, în prima instanță martorii oculari, minorii O. Craveț și M. Rusu, nu au fost audiați, deși s-a solicitat, ori, în cadrul examinării cauzei nu a fost confirmat nici faptul precum că acestea au fost audiate în procesul urmăririi penale și că semnăturile din procesele-verbale de audiere a acestora, le aparțin.

Totodată, apărarea a indicat, că din declarațiile martorului V. Isacova, care a fost preîntâmpinată în baza art. 312 Cod penal, rezultă, că inculpatul nu se afla în țară la 22 mai 2003, respectiv referirea instanței de apel la această probă, precum că confirmă vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii imputate este neîntemeiată.

În opinia apărării, declarațiile părții vătămate în speță sunt contradictorii, deoarece contravin procesului-verbal de audiere a părții vătămate din 25 martie 2003 (f.d. 72, vol. I), ori, partea vătămată nu cunoștea fapținitorul, iar versiunea despre A. Caraman a apărut mai târziu, mai mult, apărarea având în vedere divergențele vizate supra a insistat în cadrul ședințelor de judecată a instanței de apel, audierea părții vătămate, fapt la care instanța de apel nu a purces, concluzionând greșit ca fiind veridice declarațiile acestuia, fiind date sub jurământ.

În același timp, instanța de apel a supus criticii declarațiile martorilor M. Buzatu și Gh. Buzatu, care de asemenea sub jurământ au declarat, că inculpatul A. Caraman cu familia au plecat din țară și nu era în ziua săvârșirii infracțiunii în țară.

Referitor la starea de ebrietate în ziua săvârșirii infracțiunii, apărarea la fel a invocat, că careva probe în sensul dat nu există la dosar, deși prima instanță a constatat acest fapt.

Apărarea mai indică și la încălcările organului de urmărire penală, și anume s-a referit la procesul-verbal de examinare la fața locului, care a fost efectuat în anul 2009, iar prima instanță nu a indicat cînd s-a efectuat această acțiune procesuală, mai mult, majoritatea acțiunilor procesuale s-au efectuat în perioada anilor 2009-2010.

Tot aici, apărarea a adăugat, că organul de urmărire penală și instanțele de fond nu au ținut cont de faptul, că A. Caraman singur s-a prezentat la organele statului pînă la reținere.

În continuare, apărarea și-a expus punctul de vedere și în privința probelor care au fost reținute de către instanțele de fond întru probarea vinovăției inculpatului A. Caraman, și anume: raportul adresat șefului IP Florești(f.d. 53, vol. I), în care pe lîngă faptul că data săvârșirii infracțiunii contravine datei indicate în învinuire, se constată că plaga din partea abdomenului a fost aplicată de către un vecin necunoscut; procesul-verbal de recunoaștere a persoanei după fotografie (f.d. 63, vol. I), cu participarea martorului O. Craveț, care nu a fost audiată în cadrul instanțelor de fond; procesele-verbale de informare despre terminarea urmăririi penale și de prezentare a materialelor cauzei inculpatului și apărătorului (f.d. 142-143, 145-156, vol. I), în care inculpatul a refuzat să semneze, ori, instanța de apel greșit constată semnarea actelor vizate supra de către inculpat.

La compartimentul individualizării pedepsei, apărarea și-a exprimat dezacordul cu aplicarea de către instanțele de fond a pedepsei inculpatului A. Caraman, invocînd în acest sens, că deși infracțiunea imputată a fost săvârșită la 22 mai 2003, pînă la intrarea în vigoare a noului Cod penal al R. Moldova din 12 iunie 2003, prima instanță la individualizarea pedepsei a aplicat ilegal prevederile art. art. 34, 72 alin. (4), 82 Cod penal, adoptat prin Legea nr. 985 din 18 aprilie 2002, mai mult, instanțele de fond au neglijat faptul că inculpatul are la întreținere 3 copii minori, se caracterizează pozitiv și este invalid.

În ce privește latura civilă, apărarea a menționat, că încasarea din contul inculpatului în beneficiul părții vătămate A. Jovmir a sumei de 5000 lei, este neîntemeiată, ori, încasarea acestei sume a fost dispusă fără înaintarea în cauză a acțiunii civile, fără probe, fără motivare în descriptivul sentinței, fără indicarea tipului prejudiciului.

5.1. Inculpatul Alexandru Caraman, fără a invoca vreun temei concret prevăzut la art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, a contestat cu recurs ordinar decizia instanței de apel, solicitând casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei hotărâri de achitare, invocând dezacordul cu modalitatea de apreciere a probelor.

Astfel, recurentul a menționat, că pentru a nu fi reținut acesta urma să achite o sumă de bani, fapt despre care a anunțat organele de drept, însă acestea din urmă nu au reacționat nici într-un fel, iar după plîngerile adresate în sensul dat, dosarul penal în privința lui A. Caraman a început să fie falsificat, fiindu-i încălcat dreptul la apărare, mai mult, la cererile ultimului să fie audiați anumiți martori, sau să fie făcută confruntarea între inculpat și anumiți martori primea refuz din partea organului de urmărire penală, la fel, i-a fost refuzată și înmînarea rechizitoriului întocmit în privința sa, or, pînă a fi transmis în instanța de judecată rechizitoriul avea 95 file, iar în instanță deja 155 file.

Inculpatul susține, că dosarul penal este fabricat, deoarece procesul-verbal de recunoaștere a persoanei după fotografie, de către martorul cheie O. Craveț, este schimbat, or, fotografiile după care martorul trebuie să recunoască persoana sunt lipite recent în anul 2013.

În cadrul cercetării judecătorești, recurentul specifică, că la fel i-a fost încălcat dreptul la apărare prin faptul, că nu a avut posibilitatea să prezinte probe în susținerea apărării, precum și să solicite audierea martorilor cărora să le pună întrebări, și anume: M. Buzatu, G. Botezatu, E. Ceban, V. Ceban, M. Ceban, V. Manea, G. Silivestru, M. Silivestru care în viziunea recurentului ar putea confirma locul aflării inculpatului în momentul săvîrșirii infracțiunii precum și starea în care acesta se afla.

În același context, recurentul mai invocă și faptul, că în ședințele de judecată a primei instanțe, nu erau prezenți martorii oculari M. Rusu și O. Craveț, cu reprezentantul legal al acesteia M. Craveț, fiind prezent doar reprezentantul legal G. Rusu, care a declarat în instanță, că semnătura din procesul-verbal de audiere a fiicei sale, nu-i aparține și nu a asistat la audierea fiicei sale în cadrul urmăririi penale, declarații asemănătoare a depus și directorul liceului teoretic nr. 1, amplasat pe adresa s. Cotiujenii Mari, r-nul Șoldănești, V. Lazăr și martorii: V. Isacova, C. Cernei.

În rest, condamnarea lui A. Caraman a fost fondată pe declarațiile contradictorii ale părții vătămate A. Jovmir și ale rudelor acestuia: M. Jovmir, I. Jovmir și C. Jovmir, mai mult martorii C. Jovmir și E. Ursachi au depus declarații sub dictarea procurorului.

La fel, recurentul indică, că în descriptivul sentinței nu au fost incluse declarațiile martorilor G. Rusu și V. Lazăr, declarațiile unor martori sunt denaturate și nu corespund adevărului, iar declarațiile martorilor acuzării sunt integral denaturate și nu corespund declarațiilor fixate în procesul-verbal de audiere din prima instanță.

În opinia recurentului, falsificat este și raportul de expertiză medico-legală nr. 40/D, deoarece se combate prin constatările din fișa medicală a bolnavului (*părții vătămate*).

Totodată, recurentul a menționat, că la sfârșitul cercetării judecătorești, a fost lipsit de dreptul său la ultimul cuvânt, fiind încălcată publicitatea și solemnitatea ședinței de judecată.

Referitor la examinarea apelului, recurentul a invocat, că instanța de apel neîntemeiat i-a respins cererile privind interpelarea de la organele competente a informației privind locul aflării lui la data săvârșirii infracțiunii, precum și disponerea unei expertize privind confirmarea semnăturilor celor 4 martori: V. Isacova, G. Rusu, V. Lazăr și C. Cernei despre care se susține că au depus declarații la faza de urmărire penală.

Recurentul susține, că ședința de judecată a instanței de apel a fost neîntemeiat tergiversată, timp de 2 ani 2 luni fiind refuzat în prezentarea probelor și audierea tuturor martorilor solicitați, care în viziunea recurentului puteau confirma nevinovăția sa în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 151 alin. (1) Cod penal, mai mult, inculpatul consideră, că pe tot parcursul examinării cauzei, a fost deținut ilegal, cu încălcarea prevederilor art. 186 Cod de procedură penală.

Pe tot parcursul judecării cauzei în instanța de apel, au fost audiați doar 2 martori (*M. Buzatu și G. Botezat*) din cei 18 solicitați de inculpat, cererea privind audierea restului martorilor inclusiv și cei ai acuzării fiind respinsă de instanța de apel, mai mult, cei doi martori au fost audiați doar în instanța de apel, or, referirea în decizia contestată precum că acești martori au fost audiați și în prima instanță, este greșită.

La fel ca și în prima instanță, apărarea a facilitat judecarea cauzei respective în favoarea părții vătămate, care în opinia recurentului și se face vinovat de condamnarea sa.

Consideră recurentul, că decizia instanței de apel este ilegală, deoarece în descriptivul acesteia neîntemeiat se ține cont de antecedentele penale ale inculpatului, care de fapt sunt stinse în temeiul art. 111 alin. (1) lit. b) Cod penal, liberat de răspundere penală, potrivit actului de amnistie, fără ca să fie luat în considerație faptul că este invalid, mai mult, constatarea în decizia instanței de apel despre faptul că acesta a achitat părții vătămate prejudiciul material și că este de acord cu materialele cauzei penale, la fel nu este adevărată.

Instanța de apel, menținând sentința de condamnare a pus la baza deciziei sale declarațiile parțiale ale inculpatului și a examinat doar 2 apeluri suplimentare din cele 10 depuse de inculpat.

Martorul M. Buzatu a depus declarații absolut diferite decât cele indicate în decizia instanței de apel, iar martorii O. Craveț și G. Rusu nu au fost audiați în instanța de apel.

Inculpatul mai menționează că nu a semnat procesul-verbal de informare despre terminarea urmăririi penale și de prezentare a materialelor cauzei inculpatului și apărătorului.

Instanța de apel a pus la baza deciziei declarațiile martorului G. Buzatu, însă în cauză dată, martor cu așa nume și prenume nu există.

6. Asupra recursurilor ordinare declarate de apărare și inculpat, procurorul a prezentat referință, solicitând inadmisibilitatea acestora, deoarece argumentele invocate în recursuri nu sunt motivate sub aspectul temeiurilor prevăzute la art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală.

7 . Judecînd recursurile în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit concluzionează că acestea urmează a fi admise din următoarele considerente.

Potrivit dispoziției art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs, judecînd recursul, admite recursul, casează total hotărîrea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Conform art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor prevăzute în art. 427, fiind în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără a agrava situația condamnatului.

În temeiul pct. 4) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, o hotărîre a instanței de apel poate fi supusă recursului pentru a repara eroarea de drept în cazul când judecata a avut loc fără participarea apărătorului, cînd participarea lor este obligatorie potrivit legii - temei care își găsește reflectare în decizia contestată.

Din prevederile art. 69 alin. (2) pct. 6), (3) Cod de procedură penală, rezultă, că participarea apărătorului la procesul penal este obligatorie în cazul în care inculpatului i se incriminează o infracțiune gravă.

Analizînd materialele cauzei Colegiul penal reține, că inculpatul prin demersul admis la 24 decembrie 2013 (f.d. 38, vol. II), a solicitat ca interesele acestuia, să fie apărate de către avocatul din oficiu, V. Darii, iar prin cererea avocatului V. Darii din 13 noiembrie 2015 (f.d. 25, vol. III), apărătorul inculpatului a solicitat amînarea ședinței de judecată fixată pentru 16 noiembrie 2015, sau examinarea cauzei în lipsa acestuia, invocînd că examinarea a cauzei se află la etapa ultimului cuvînt al inculpatului.

Din procesul-verbal al ședinței de judecată a instanței de apel din 16 noiembrie 2015 (f.d. 39 verso, vol. III), rezultă, că procurorul a pledat pentru admiterea demersului apărării, dat fiind faptul că inculpatul a fost de acord cu examinarea cauzei în lipsa apărătorului V. Darii, fapt confirmat prin cererea inculpatului A. Caraman din 16 noiembrie 2015 (f.d. 26, vol. III).

Avînd în vedere considerentele enunțate supra, Colegiul penal conchide, că instanța de apel, înainte de încheierea dezbaterilor judiciare, greșit a oferit inculpatului A. Caraman posibilitatea să-și exprime liber și public opinia în legătură cu fapta reținută, vinovăția sa și întregul fond al cauzei (*ultimul cuvînt*) în lipsa apărătorului V. Darii, ori, ultimul cuvînt al inculpatului, este o fază importantă a procesului penal, care reprezintă un factor de contrabalansare al dezechilibrului evident existent între inculpat și funcția acuzării.

În același context, Colegiul penal relevă, că chiar dacă instanța de apel a ajuns la concluzia judecării cauzei în lipsa apărătorului V. Darii, ultima urma să se conducă după rigorile stipulate în art. 71 alin. (2) Cod de procedură penală, care prevăd că, renunțarea la apărător poate fi acceptată de către instanță numai în cazul în care ea este înaintată de către inculpat în mod benevol, din proprie inițiativă, **în prezența avocatului.**

În cazul deferit judecării, inculpatul A. Caraman a fost condamnat pentru săvîrșirea unei infracțiuni grave (*art. 151 alin. (1) Cod penal*), impunîndu-se participarea obligatorie a apărătorului, ori, Curtea Europeană în hotărîrea ***Pakelli vs. Germania (25 aprilie 1983)***, a constatat, că *dacă o cauză ridică probleme juridice ce necesită un înalt nivel de cunoștințe profesionale, statul nu trebuie să-l lase pe cel acuzat să răspundă singur acestor exigențe profesionale.*

În circumstanțe când interesele justiției o cer, este clar de la sine că apariția personală a individului acuzat în fața instanței de jurisdicție, nu ar compensa în nici un fel absența unui avocat profesionist, în lipsa serviciilor unui practician, persoana nu ar fi capabilă să aducă o contribuție valoroasă privind chestiunile de drept vizate.

Astfel, cauza penală în privința lui A. Caraman, nu a fost judecată în strictă conformitate cu prevederile legii procesuale penale și, în acest sens a fost încălcat dreptul inculpatului la apărare, mai mult, potrivit aceluiași proces-verbal al ședinței de judecată a instanței de apel din 16 noiembrie 2015 (f.d. 39 verso, vol. III), rezultă și faptul, că instanța de apel anexînd la materialele cauzei cererea propriu-zisă a inculpatului privind acordul acestuia la examinarea cauzei în lipsa apărătorului, a omis să dispună prin încheiere continuarea cauzei în lipsa avocatului.

În circumstanțele descrise, Colegiul penal conchide, că la judecarea apelurilor declarate de inculpat, procesul penal n-a fost echitabil în sensul art. 6 § (1), § (3) lit. b), c) din CEDO.

Aceste împrejurări determină Colegiul penal să conchidă asupra necesității admiterii recursurilor ordinare, din alte motive, prin aplicarea art. 424 Cod de procedură penală, cu casarea deciziei instanței de apel și dispunerea rejudecării cauzei în ordine de apel de către aceeași instanță în alt complet de judecători, deoarece eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs, fiind o eroare de drept procedural, care se încadrează în pct. 4) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală.

Distinct de considerentele enunțate supra, Colegiul penal, cu referire la pct. 5. din Recomandarea Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție nr. 53 „Cu privire la procedura de examinare a apelului”, din care rezultă, că *„Instanța de apel se pronunță, prin încheiere, asupra cererii de administrare a unor noi probe sau de cercetare suplimentară a probelor administrate de prima instanță, motivând admiterea sau respingerea cererii, în dependență de faptul dacă aceste probe sunt concludente sau utile cauzei”*, relevă, că instanța de apel în speța dată, a admis demersurile apărării privind citarea și audierea martorilor C. Cioban, M. Cioban, Gh. Botezatu, V. Manea, Gr. Silivestru, precum și a părții vătămate A. Jovmir (f.d. 58-59, vol. II), O. Craveț, M. Rusu, I. Jovmir, C. Jovmir, M. Jovmir, E. Ursachi, E. Ceban, M. Buzatu, Gh. Botezatu și a părții vătămate A. Jovmir (f.d. 170-172, vol. II), ca în final să fie respins demersul apărării, cu același conținut (f.d. 242 verso, vol. II), fără a motiva hotărîrea adoptată.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care prevăd procedura de rejudecare și limitele acesteia, să elucideze faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei date, să-și argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată, să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile legii procesuale penale asupra tuturor motivelor invocate de apărare și inculpat în cererile de apel și recurs ordinar și ținînd cont de motivele casării deciziei atacate, de recomandarea Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție nr. 53 „Cu privire la procedura de examinare a apelului conform modificărilor și completărilor din Codul de procedură penală, introduse prin Legea nr. 66 din 05 aprilie 2012, MO

155-159/27 iulie 2012, în vigoare 27 octombrie 2012” de jurisprudența CEDO, - să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată.

Concomitent, instanța de recurs, conducându-se de prevederile art. 435 alin. (3) Cod de procedură penală și cele ale art. 417 alin. (1) pct. 9¹) Cod de procedură penală, enunță, că actele procedurale, referitor la cercetarea probelor: declarațiile martorilor M. Buzatu și Gh. Botezatu (f.d. 200-202, 244-245, vol. II), efectuate anterior de instanța de apel, decizia căreia este casată, rămân valabile, iar procesul de examinare a apelurilor urmează să-și reia cursul cu respectarea prevederilor legale, care reglementează judecarea cauzei după o sentință de condamnare, inclusiv cu verificarea probelor cercetate de instanța de apel indicate supra, prin citirea și consemnarea lor în procesul-verbal, potrivit art. 414 alin. (2) Cod de procedură penală.

Se menționează, că potrivit art. 436 alin. (2) Cod de procedură penală, pentru instanța care va judeca apelul, indicațiile instanței de recurs sunt obligatorii în măsura în care situația de fapt rămîne cea care a existat la soluționarea recursului.

8. În conformitate cu art. art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

Se admit recursurile ordinare, declarate de avocatul Vladimir Darii în numele inculpatului și de inculpatul Alexandru Caraman, se casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 16 noiembrie 2015, în cauza penală privindu-l pe *Caraman Alexandru Ion* și se dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune căilor de atac, pronunțată integral la 07 iulie 2016.

Președinte

Ghenadie Nicolaev

Judecătorii

Petru Moraru

Vladimir Timofti

Constantin Alerguș

Nadejda Toma